

Aan de voorzitter en leden van de Vaste Commissie
voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer
22-121264

Onderwerp
WML-verhoging

Den Haag
15 september 2022

Telefoonnummer
070-3490230

E-Mail
dolsma@vnoncw-mkb.nl

Geachte dames en heren,

Het is buitengewoon goed dat het kabinet verschillende koopkrachtmaatregelen neemt om burgers –en zeker kwetsbare groepen– te helpen en te ondersteunen. De bijzondere omstandigheden met torenhoge energieprijzen door de oorlog in Oekraïne en andere prijsstijgingen maken dat er bijzondere maatregelen genomen moeten worden. We zien de verhoging van het wettelijk minimumloon ook in die context.

Ondernemers maken zich wel grote zorgen over de forse loonkostenstijging in één keer die daarmee gepaard gaat. Dat leidt óf tot fors lager inkomen voor de ondernemer zelf tot onder het minimumloon (het gaat ten koste van de ‘winst’ die immers het inkomen van de ondernemer is) óf het leidt tot evenzo grote prijsstijgingen, die de inflatie verder aanwakkeren. Beide zijn naar onze mening onwenselijk, omdat ze de problematiek verergeren. Daarnaast maken we ons zorgen over de kansen op werk voor kwetsbare groepen.

Wij –VNO-NCW en MKB-Nederland– doen dan ook de oproep om deze fors hogere loonkosten rond het minimumloonniveau te compenseren voor werkgevers. Wij doen dat mede namens tientallen brancheorganisaties en hun ondernemers.

We lichten dat graag toe.

Koopkrachtmaatregelen te prijzen

Het is in de eerste plaats natuurlijk goed dat het kabinet verschillende koopkrachtmaatregelen neemt om burgers –en zeker kwetsbare groepen– te helpen en ondersteunen vanwege de enorm hoge energieprijzen en de daardoor extreem hoge

inflatie. Ook de voorgenomen verhoging van het WML zien wij nadrukkelijk in deze context.

Het kabinet kiest ervoor om per 1 januari 2023 een bijzondere verhoging van het minimumloon door te voeren van 10 procent in één keer (inclusief de reguliere indexatie per 1 januari). Met dit besluit wordt teruggekomen op de eerder aangekondigde stapsgewijze verhoging in drie jaar (2,5 procent in 2023 en 2024 en 2,32 procent in 2025). Zoals wij nu begrijpen, is er echter nog niet voor gekozen om deze forse en versnelde loonkostenstijging voor werkgevers te compenseren. Dit ondanks een dringend en gezamenlijk advies van werkgevers én vakbonden in de SER hiertoe in het vorig jaar uitgebrachte SER MLT-advies.

WML in werkelijkheid straks met wel 30 procent omhoog voor veel bedrijven

Bovenop de 10 procent WML-verhoging komend jaar volgt in 2024 nog eens een substantiële stijging van de kosten voor veel werkgevers als het zogeheten ‘*wettelijk minimumuurloon*’ wordt ingevoerd. Voor bedrijven met een minimumuurloon gebaseerd op een 38-urige werkweek betekent dit een loonkostenstijging van nog eens 5,6 procent en voor bedrijven met een minimumuurloon gebaseerd op een 40-urige werkweek van ruim 11 procent. Dit allemaal nog los van de reguliere indexaties die jaarlijks op 1 januari en 1 juli plaatsvinden.

Alle WML-stijgingen tellen voor een groot aantal bedrijven zo op tot een loonkostenstijging die oploopt richting de 30 procent in 2024. Zonder enige vorm van compensatie gaat dit impact hebben op het bedrijfseconomisch resultaat en de werkgelegenheid aan de basis van de arbeidsmarkt, zo is de verwachting van de tientallen brancheorganisaties in onze ledenkring die wij hebben geconsulteerd. Van de evenementenbeveiliging en kleine supermarkten tot de kapper en de non-food detailhandel; op talloze plekken gaan we de gevolgen hiervan merken, zo vrezen wij. Zeker ook gezien de stapeling van kostenstijging (energie, grondstoffen, transport, huur etc.) die ondernemers momenteel voor de kiezen krijgen.

Effecten van de stijging van de loonkosten door de verhoging van het minimumloon

Graag vragen VNO-NCW en MKB-Nederland aandacht voor de volgende effecten van de voorgenomen stijging van het WML:

- Een deel van de ondernemers kan de 10 procent stijging van de loonkosten doorberekenen in de prijzen. In sectoren als detailhandel, dienstverlening en horeca zal dat tot **hogere prijzen in de eerste levensbehoeften** leiden. Het wakkert een loonprijs-spiraal aan die al gaande is: een heel moeilijk te stoppen spiraal, die uiteindelijk maatschappelijk tot grote problemen leidt van armoede en schulden,
- Een ander deel van de ondernemers kan de loonkostenstijging niet doorberekenen in de prijzen. Het gaat dan ten laste van de winst. De marges in deze sectoren waren al niet erg groot. De winst van de onderneming is het inkomen van de ondernemer. We

vrezen dat de inkomens van sommige **ondernemers in het mkb zo onder de zogenaamde armoedegrens zakken.**

- Deze ondernemers worden ook geconfronteerd met andere forse prijsstijgingen, van energie tot huur. Deze extreme **optelsom van extra kosten** is bijzonder wrang. Daar waar andere Europese landen het steunkader van de EU benutten om ook ondernemers te steunen in de hogere kosten, doet Nederland dat niet.
- De stijging ineens met 10 procent maakt dat het **hele loongebouw** in de betrokken sectoren opgetild wordt met dat percentage.
- De **werkgelegenheid van kwetsbare groepen** komt onder druk te staan. De afstand tussen de productiviteit (wat kan iemand terugverdienen) van kwetsbare groepen en het minimumloon wordt verder vergroot. Voor de banenafpraak gaan we er dan ook van uit dat 1) het budget voor loonkostensubsidies meestijgt met de verhoging van het minimumloon en 2) dat de overheid steviger toeziet op de uitvoering van de afspraak dat alle laagste loonschalen ook daadwerkelijk op WML-niveau liggen in alle cao's en niet hoger (zoals eerder afgesproken tussen kabinet en sociale partners bij de Banenafpraak). Dat neemt niet weg dat voor andere groepen dan die van de Banenafpraak het waarschijnlijk lastiger wordt om werk te vinden.
- De stijging van het WML kent ook een koppeling aan het jeugd WML, waardoor ook de jeugdlonen straks fors zullen stijgen. Aandachtspunt daarbij is wat ons betreft het voorkomen dat **jongeren hun opleiding stoppen** om te gaan verdienen. (ook wel 'groenpluk' genoemd).
- De argumentatie voor de forse WML-stijging in één keer is vooral gelegen in de hoge inflatie. De inflatie is een optelsom van de dagprijs van energie en de overige prijsstijgingen. De **energie-inflatie** kent echter een bijzondere oorzaak die **op termijn weer zal normaliseren**. Een stijging van het WML is echter van structurele aard en werkt structureel door op de arbeidsmarkt en in het algehele loongebouw in veel sectoren. In die zin zou het voor de hand hebben gelegen de motivering voor de stijging van het WML eerder te koppelen aan de zogenoemde 'kerninflatie' (exclusief energie) dan aan het huidige volatiele totaalpercentage. Dan zou ook geleidelijk de stijging van het WML kunnen worden doorgevoerd, zoals oorspronkelijk beoogd met de 3 x 2,5 procent in de *hoofdlijnenbrief bijzondere verhoging WML*. Uiteraard ook –zoals geadviseerd door de SER– met een passende loonkostencompensatie om ongewenste effecten ook dan te voorkomen.

Daarom is compensatie gegeven de huidige situatie belangrijk

Om al deze schadelijke effecten voor kwetsbare groepen waaronder jongeren, ondernemers en burgers (loonprijsspiraal) te verminderen is loonkostencompensatie voor werkgevers dringend noodzakelijk. De SER adviseerde dat vorig jaar al. Dat kan eenvoudig via het bestaande Lage inkomensvoordeel (Liv), dat juist ziet op de lonen vanaf WML tot iets daarboven.

Daarmee is het een gericht instrument. Met een substantiële ophoging van dit budget kunnen we negatieve effecten dempen.

Met vriendelijke groet,

Guusje Dolsma
Plaatsvervangend-directeur Beleid
VNO-NCW en MKB-Nederland